

Flyvevåbnets historiske aktiviteter

2021

Flyvevåbnets historiske aktiviteter 2021

Udgivet af Flyvevåbnets Historiske samling
Bygning 463
Herningvej 47
7470 Karup J

Tlf.: 72 81 16 52
Mail: flyhis@mil.dk

www.flyhis.dk

Ansvarshavende:
Seniorsergent Henrik Hjorth

Redaktion: Jørgen Maltvedgaard
Layout: Sten Weidinger Jessen

Tryk: Krypto- Kort- og Publikationssektionen, FMI

Forsidebilledet:
*Pensionistgruppen på FSN Aalborg er snart klar med
en Harvard til static display*

Chefen for Flyverkommandoen

Her, ved udgangen af 2021, kan vi kigge tilbage på et tydeligt fysisk vidnesbyrd om den kursændring, både Flyvevåbnet og Forsvaret står over for.

Vi har modtaget vores første F-35 fly, og ved udgangen af året har alle fire stel rundet de første 100 flyvetimer.

En udvikling der startede i 1997, da Danmark indgik i F-35 samarbejdet, og som havde den foreløbige kulmination, da vi den 7. april i år modtog Danmarks første F-35, halenummer L-001.

Selv om de første fly ikke umiddelbart kommer hjem til Danmark, varsler modtagelsen et skifte mod et femte generations flyvevåben, et skifte der er medvirkende til at drive en udvikling hos os selv, såvel som i de andre værn og stabe.

Der blev skrevet historie den dag i Ft. Worth, Texas, en historie Flyvevåbnets Historiske Samling var med til at skabe rammerne for, gennem jeres bidrag med historiske billeder og filmsekvenser.

At I samtidig har været aktiv på egen hånd med opstilling af F-16 på tværs af landet, sætter jeg stor pris på.

Det er forhåbentlig med til kaste et positivt lys på både Forsvaret og Flyvevåbnet, og måske øge interessen for en karriere hos os.

Vi har brug for de unge i fremtiden.

Men ikke kun F-35 indvarsler ændringer i Flyvevåbnet.

Også den globale udvikling varsler, at vi skal til at genbesøge nogle af de gamle dyder som f.eks. forsvar af egne installationer og luftværn.

Dette fokusskifte er kun lige begyndt, men nok specielt dem der beskæftiger sig med Flyvevåbnets historie, vil kunne nikke genkendende til mange termer og vendinger, som igen bliver hevet frem af skufferne for at blive støvet af, opdateret og operationaliseret.

Historien og formidlingen.

Flyvevåbnets Historiske Samling står på to solide søjler; Historien og Formidlingen. I 2021 blev skrevet historie og I var med til at formidle den.

Jeres arbejde er og bliver, at indfange det vi har gjort, og det vi gør, så vi kan fortælle samfundet omkring os og dem der kommer efter os, hvilke spor Flyvevåbnet har trukket hen over himlen og hvilken effekt det har haft.

Selvom Covid-19 også i år kastede sin mørke skygge over landet, har det alligevel været endnu et godt år for Flyvevåbnet.

I har igen gjort det godt i 2021 – det er jeg sikker på I bliver ved med i 2022.

God jul og godt Nytår.

Jan Dam

Chef for Flyverkommandoen.

2021 Flyhistoriske aktiviteter

Af Henrik Hjorth, seniorsergent, leder af Flyvevåbnets Historiske Samling

Kære FLYHIS-er

Igen i år har vi ventet på at komme i gang. Irriterende for alle, men til gengæld har vi ikke mistet folk til sygdomme relateret til CV-19. Det synes jeg er meget vigtigt at huske!

Det har naturligvis prikket til tålmodigheden hos dem der gerne ville i gang igen.

Minksagen

Nedgravningen af mink foregik kun 380m fra FLYHIS område i Karup. Foruden den tung trafik med lastvogne var der lugtgener i området.

Da nedgravningen var tilvejebragt, blev vi anmodet om vi kunne stille vores parkeringsplads til rådighed for afrensning og desinfektion af det materiel og de køretøjer der var anvendt til nedgravningen.

Det kunne vi naturligvis godt. Ingeniørregimentet rykkede ind (de kan håndtere den slags) og belagde pladsen med en gummimembran for opsamling af væske, og så blev maskinerne spulet ned i rækkefølge.

Området mindede om en øvelse under den kolde krig og sluttede umiddelbart før julen 2020.

På trods af en nedlukning har det dog været muligt at få forskellige projekter gennemført med minimum bemanning,

Historisk videomateriale

Vi blev anmodet af Lockheed Martin om vi kunne fremskaffe historiske video materiale om Flyvevåbnet til Rollout ceremonien af F-35.

Heldigvis for os har der været et par amatørfotoografer i flyvevåbnets første år der har filmet dagligdagen. Ikke bare på jorden men i særdeleshed også i luften. Det var lidt af et projekt der ligeledes involverede Forsvarets Medicenter:

Medicenteret digitaliserer løbende vore film, således at de ligger på en server der har kapacitet nok til at håndtere størrelsen på filmene.

Da de egnede sekvenser var udvalgt blev de sendt til Visual Communications ved Lockheed Martin.

Grundet størrelsen på filmsekvenserne blev de lagt på et harddrive og sendt per post til Lockheed Martin. Efterfølgende har man kunnet nyde dem i baggrunden under ceremonien.

Scan af logbøger

Et andet projekt var at få scannet alle de logbøger vi har fra piloter, navigatører, og besætningsmedlemmer.

Den store forskel på en hjemmescanning vs en professionel, er at vor scanner er så stor at den tager hele den opslåede logbog med, i stedet for en side. Det øger overblikket væsentligt.

Resultatet er blevet rigtig godt, og vi har sikret logbøgernes indhold for fremtiden. En del af logbøgerne må betegnes som sarte, da de grundet en moderat hæftning i ryggen ikke tåler for megen (mal)håndtering.

Forhåbentligt kan vi finde økonomi til at få digitaliseret mere dokumentation i fremtiden.

Dette vil kunne lette søgninger af kilder samt anvendelsen af disse i fremtiden.

Drageflytninger

AT-160 kom tilbage til DK. Den tidligere låner havde i forvejen 16 Draken fly, og han ønskede at afhænde de danske fly.

Draken AT-160 ankom den 21 APR 21 til Værløse.

Derfor hentede vi AT-160 hjem til DK. Flyet er i rigtig god stand, der stort set står som da det landede i Malmen/Linköping i 1994.

Senere blev Draken A-001 flyttet fra Helsingør til Værløse, da Helsingør tekniske museum ikke har plads til den i fremtiden.

Christian var i foråret på to Acces databasekurser for at kunne vedligeholde FLYHIS database. Udfordringen er at den består af to databaser som vi ønsker at slå sammen til en, samt at de mennesker der i sin tid introducerede den til FLYHIS er pensioneret eller bortrejst.

Meteorflytning

I Juni løftede Lars og Christian Meteor 491 over hegnet ved FLYHIS og den blev derefter bugseret til udstilling på Gedhus museet.

Flytning af Meteor MK 8, 491 til Gedhus museet 16 JUN 21

Mange udstillinger

Efter sommerferien lettede CV-19 tågen og vi gik i krig med opstillinger igen.

A-002 læsses på blokvogn 04 AUG 21

Da F-16 skulle til Maribo, og vi havde fået en god opstilling i samme tidsrum ved Copenhagen Classic Car race på Bellahøj, tog vi udfordringen op med at flytte et Draken fly til Bellahøj.

Selvom at flyet ikke er rigget til det, gik det nogenlunde smertefrit, ikke mindst på grund af nogle meget dedikerede pensionister der tog udfordringen med et smil på læben.

A-002 fotograferet på Bellahøj af en drone 04 AUG 21. Foto: Bjarne Bredal

E-176 foran Lauritzen terminalen. "Velkommen hjem" arrangement 27 MAJ 21

Transporten involverede OPLOG Korsørs mobilkran og en civil blokvogn.

Udover dette blev F-16 opsat til display på følgende lokationer;

Aalborg Forsvars og Garnisons museum, Maribo lufthavn, Lauritzen Terminalen v/CPH, Tirstrup lufthavn, Garderhøj Fort Lyngby, og på Rosenborg ved kulturnat København.

Dvs. 6 opstillinger på tre måneder. Det er rigtig godt gået af opstillingsholdene samt Lars og Christian.

Som "etiketten byder", sker det selvfølgelig ikke uden teknik på vores blokvogn.

Værkstedshjælp fra Hæren

I fm. opsætningen af F-16 på Maribo, opstod der en lækage i luftsystemet til bremserne.

Jeg havde ikke et brugbart nummer til nærmeste bedste ven, dvs. værkstedet på Vordingborg kaserne. Christians bedre halvdel var i området på cykel og hun blev sendt på sin cykel ned til værkstedet for at spørge om de kunne kigge på lækagen. Der var en flink mekaniker der blev efter fyraften og fiksedede problemet.

I fm. opstilling af flyet i Værløse brækkede et beslag der holdt luftslangerne, der derved blev beskadiget.

Denne gang var det værkstedet i Høvelte der trådte til. De havde blokvognen stående et par uger til at få skaffet stumper hjem og repareret vognen.

Jeg har kun ros til overs til vores nye venner rundt omkring på forsvarets værksteder der træder til når vi står med materielnedbrud.

Efter planen skulle den nye blokvogn ankomme 2. kvartal 2022, og det ser vi naturligvis frem til.

Lidt om fremtiden

Efter sommerferien blev alle Harvard delene samlet i Domehallen i Gedhus. Her går vi så i gang med at opbygge flyet. Gruppen fra Aalborg har ligeledes været forbi og hentet tiloversblevne dele til deres Harvard projekt.

Vi har i løbet af det sidste års tid haft tilgang af forskellig typer udfaset materiel, primært fra F-16; AN/AAQ-14 targetting set, WGU-84 styresystem til 2000 lbs bomber, samt MARS recce pod.

Komponenterne tilgår udstillingerne i Vest og Øst Danmark.

I Værløse har vi en rigtig god mulighed for at etablere et historisk vindue til Flyvevåbnet. Det er naturligvis ærgerligt at vi ikke har flere af de fly og helikoptere der har været stationeret i Værløse.

Derfor bruger vi det vi har, og publikum er heldigvis begejstrede, da det for mange en mulighed for at se materiellet helt tæt på.

Flyvevåbnets Historiske samling står på to søjler; Historien og Formidlingen.

Med dette vil jeg sige tak for den indsats I alle har lagt i 2021

Af Niels H. Arvedsen (oberstløjtnant, pensioneret) FLYHIS medlem af Jubilæumsfonden

FLYHIS har som tidligere støttet Flyvevåbnets Jubilæumsfond, dog i år i beskedent omfang. På Flyvevåbnets fødselsdag den 1. oktober modtog følgende personer Fondens legat.

Kaptajn Noe Just Kjærulf Nielsen (Air Control Wing), Multinational Division North, G5 – Planlægningscenteret, Joint Fire Support Centre.

Kaptajnen har gennem en længere årrække været en central figur som brobygger i forbindelse med Flyvevåbnets støtte til Hæren.

Hans indsats har i meget høj grad været medvirkende til en klart højere forståelse for Flyvevåbnets kapaciteter og rolle i forhold til støtte, herunder særligt ildstøtte til landmilitære operationer.

Hans vedholdende indsats har været en udslagsgivende faktor i implementering af Air-Land Integration som operativt koncept på både divisions- og brigadeniveau, og som sådan nu tilgodeser integrering af fly, helikoptere og øvrige ildstøttekapaciteter.

Det udviklede koncept er på forkant med udviklingen i NATO, og giver Multinational Division - North gode forudsætninger for virket i rammen af Multinational Corps Northeast.

Flyveroverkonstabel Cassandra Guldhammer Sabra (Fighter Wing Skrydstrup) og **Sergent Ninna Toxvig Hansen** (Air Control Wing)

Baggrunden er de to kvinders projekt "enløbendefortælling", hvor man har kunnet følge de to via sociale medier på deres løbe-/cykelture rundt i landet i både 2020 og 2021. Turene har omfattet besøg ved alle Flyvevåbnets enheder, hvor de har skabt fokus på de mange forskellige opgaver samt uddannelses- og ansættelsesmuligheder, der findes i værnet.

De to energifyldte og positive personer har med korte underholdende indslag formået at skabe positive fortællinger om Forsvaret og Flyvevåbnet. Indslagene er blevet set og delt af flere tusinde, hvilket har medvirket til større viden og forståelse for Flyvevåbnets roller og opgaver. Via "enløbendefortælling" virker de to som stærke ambassadører for Forsvaret og Flyvevåbnet.

Uddrag af Fundats for Flyvevåbnets Jubilæumsfond.

Fonden blev oprettet 1. juni 1991 efter Flyvevåbnets 40 års Jubilæum den 1. oktober 1990. Fondens formål er:

At honorere personer eller institutioner, der har ydet en påskønnelsesværdig indsats for Flyvevåbnet eller som tjenstgørende i Flyvevåbnet ydet en sådan indsats for Forsvaret.

At støtte personer eller institutioner, der virker til gavn for Flyvevåbnets anelse i Danmark eller udlandet eller som bidrager til øget forståelse for Flyvevåbnets rolle i totalforsvaret samt

At støtte studier af luftmilitære emner og udgivelse af publikationer vedrørende sådanne emner.

Værløse Flyhistoriske Hangar

v/ Leif Richardsen, formand

2021 har været præget af COVID-19, hvilket har medført at de fleste af vore aktiviteter har ligget stille eller været på svagt blus. Ventetiden har bl. a. været brugt til isolering af nyt lokale til foto og administration.

Efter Corona restriktionerne blev ophævet er der igen kommet gang i foreningens aktiviteter

CF-104D Starfighter.

I november 2020 kom CF-104D Starfighter RT-654 til hangaren.

Venerne fra Flyvestation Aalborg monterede vinger og næse mv. og så forestod en endelig klargøring – vask, rensning og polering udvendigt samt rengøring indvendigt.

Vi har haft stor hjælp af Henrik Hjorth samt nogle af vore medlemmer, der tidligere har arbejdet på F-104.

Der var problemer med montering af tiptanke, idet det kun var muligt at fremskaffe 2 venstre tanke. Man blev derfor nødt til at afmontere hale på den ene tiptank og sende halen til Aalborg, som skilte halen af og fik vendt finnerne.

Flyet står nu komplet og er udstillet i hangaren sammen med en F-104 motor.

T-33

Rensning og polering af T-33 er en langvarig affære, men skrider sikkert frem. 4-5 personer er hver tirsdag beskæftiget med dette.

Flyet har indtil nu stået uden tiptanke, men man har nu som forsøg monteret den højre tank.

Niels Hessel justerer tilslutning af tiptank.

Seneste nyt er, at vi fra FLYHIS har modtaget et Delmar slæbemål, der udstilles sammen med flyet.

Delmar slæbemål

Lynx

Der bliver stadig arbejdet hver tirsdag aften med at samle Lynx S-134 så komplet som muligt.

Man er nu ved at montere instrumentpaneler i helikopteren og har i den anledning fået en del kasserede instrumenter og andet udstyr, som vil blive monteret i kabinen.

Desværre er det ikke lykkedes os at få alle reservedele til genopbygning af helikopteren, så der bliver arbejdet med, hvad vi har liggende.

Grunau Baby svævefly

Vi har lånt en Grunau Baby fra DASK. Babyen er grundmalet, og vor maler er i gang med at finde de rigtige farver og decals, så flyet kan blive udstillet i hangaren.

F-16

Som følge af COVID-19 har det været meget begrænset, hvor mange opstillinger vi har haft.

I år har E-176 været opstillet ved Lauritzen Terminalen i Kastrup i forbindelse med arrangementet "Velkommen hjem", og senest på Garderhøj Fortet ved Befæstningens dag samt på Rosenborg Eksercerplads, hvor Team Tordenjet stod for opstilling og nedtagning af flyet.

FLYHIS har leveret flere genstande, som nu indgår i foreningens udstilling, bl.a. 2000 pund bombe, Terma Modular Reconnaissance Pod (MRP) og LANTIRN targeting pod

Elektrisk flyflytter

Når vi skal have flyene ind og ud af hangaren foregår det normalt ved hjælp af en gammel traktor.

FLYHIS har nu leveret en Mototok Twin5000 Mover, så det forhåbentlig bliver lettere at flytte flyene.

Nyt legetøj til at flytte flyene rundt. Kræver nok lidt øvelse.

Der har været en del problemer med at få moveren til at virke, men der arbejdes på at få den køreklar.

Draken

Det går fremad med Draken A-002.

Flyet er næsten færdigmonteret, der foregår stadig lidt småreparationer på flyet.

Vi har modtaget forskellige våben og andet fra FLYHIS. Pyloner og Aden maskinkanon er monteret på flyet. Dæklade over kanonen er ikke monteret, så publikum kan se kanonen.

Maskinkanon monteret i Draken A002.

Bomber, raketter og andet er placeret ved siden af flyet.

Flyet er ikke komplet, så publikum har mulighed for at komme op i cockpittet og røre ved knapper og andet.

I forbindelse med arrangementet "Copenhagen Historic Grand Prix" var Draken opstillet på Bellahøj.

Flyet tiltrak mange mennesker og man fandt også ud af hvor mange personer, der kan gemme sig under vingerne, når det regner.

Hvor mange fly-kiggere kan der stå i læ under Drakens vinger?

Vi har også fået en to-sædet Draken i udlån. Umiddelbart før påske i år modtog foreningen AT-160 fra museum i Sverige.

Flyet kom som særtransport, så kl. 0600 mødte medlemmer for at hjælpe med at få flyet ind i hangaren.

Efterfølgende har medlemmer af Team Draken hjulpet med at samle flyet, der i løbet af sommeren er blevet pudset og poleret, så flyet igen står meget flot.

AT-160 er komplet, så det er besluttet, at man ikke kan få lov at komme op i flyet, "nok se men ikke røre"

Aflæsning af AT-160

Øvrige aktiviteter

Foreningen har modtaget et antal udstillingsmontre fra Danmarks Tekniske Museum

En gruppe af engagerede medlemmer er i gang med at opbygge forskellige scenarier fra Flyvevåbnet i montrene.

Indtil videre er der lavet en model af en flyveplads med tilsvarende fly

Næste påtænkte projekt er visning af redningsoperation med S-61 helikopter.

Foredrag.

Som en del af foreningens aktiviteter forsøger vi at afholde foredrag for alle interesserede. I år er planlagt 3 foredrag, hvoraf 2 er gennemført med stor succes.

Besøg i hangaren

Foreningen holder åbent tirsdage og lørdage, hvor alle er velkomne.

Der er stor interesse for at besøge hangaren, idet der i år har været ca. 12.000 gæster i hangaren.

I forbindelse med "Lørdags åbent" samt ved vore arrangementer som f.eks. Store Dragedag, foredrag, besøg og rundvisninger for foreninger og andre grupper har der indtil videre været ca. 6.000 besøgende.

Derudover har foreningen deltaget i arrangementer sammen med Furesø Kommune og andre, som f.eks. sommerferieaktiviteter for børn i Furesø Kommune, Flyvestationen på hjul og Store Flyvedag, hvor vi formoder, at der har været minimum 5.000 - 6.000 personer, der også har besøgt hangaren.

Foreningen har i dag ca. 150 medlemmer, hvilket er en tilgang på omkring 50 nye medlemmer i forhold til 2020.

Hvis dette fortsætter samtidig med at vi kan blive med at få mange besøgende, ser vi fortrøstningsfuldt på fremtiden.

2021 har også været en del præget af Coronaen, og det ser ud til, at den stadig har et godt tag i os alle.

I AAA er dagligdagen og klublivet dog nogenlunde normalt, næsten alle aktive er tilbage på posterne, og vores projekter går støt og roligt fremad.

Alle på Avedøre Flyveplads er dog blevet ramt af lidt af en midlertidig plage, idet en mega stor fjernvarme ledning, som bl.a. går lige gennem hele parkeringsområdet skal undersøges, og for hver 16 meter skal der graves et kæmpe hul i jorden. Vi må prøve at leve med det...

I år har vi valgt, at AAA bidrager til FLYHIS årsskriftet primært skal omhandle et af vores igangværende projekter, Piper Super Cub OY-AZZ / Y-654.

Denne redegørelse er skrevet af Jens Erik Lund, der er en af AZZ gruppens ildsjæle.

Piper Super Cub OY-AZZ / Y-654

I 2021 har arbejdet med at bringe AZZ tilbage til flyvedygtig stand været i rigtig god gænge. Ikke blot i forhold til det praktiske arbejde med flyet, men også i forhold til konkrete vurderinger af behov anskaffelser af reservedele, radioinstallation, maling m.v.

Vi har således fået godt styr på, hvad resten projektet vil føre med sig af problemområder og omkostninger, ikke uvæsentlige aspekter i ethvert restaureringsprojekt.

I forhold til reservedele, har vi jo været begunstiget af det forholdsvis store lager, vi fik med, da vi overtog flyet. Et lager vi deler med Strut Nordjylland, der snart skal i gang med AZR/Y-652.

Efter mange år på hylderne under skiftende opbevaringsforhold, kan mange af reservedelene bedst karakteriseres som gamle, men ubrugte. Under alle omstændigheder har reservedelslageret sparet os for dyre indkøb af nye dele, hvilket vi selvsagt har sat stor pris på.

Kroppen

I det tidlige forår fik vi afsluttet arbejdet med brændstofsystemet, bremsesystemet og A7 magnetkontakten med nye ledninger.

Ledningssæt til såvel radio som transponder er også blevet installeret. Med disse ting færdige, tillige med alle kontrolliner og trim, kunne vi gå i gang med at beklæde kroppen med SuperFlite 102. Vi valgte at bruge Stewart System og deres produkter. Og det er jo et fantastisk system, der er enkelt at arbejde med, og tilmed ikke kræver nogen form for beskyttelsesforanstaltninger.

Så i skrivende stund er kroppen flyttet tilbage til hangaren, hvor den efter en let slibning vil være klar til slutmaling tillige med understel og alle rorflader.

Vinger

Det var med nogen spænding, at vi lige inden sommerferien tog det gamle lærred af vinger og krængror. Hvor medtaget af tidens tand ville hovedbjælker, ribber, forkanter og bagkanter kunne vi konstatere en del buler og fugttæring, men ikke mere, end at de med mekanisk bearbejdning, kemi, primer og udskiftning af enkelte dele kunne bringes i brugbar stand.

Heldigvis var der ikke skader eller tæring på de bærende dele. Men på ribber, forkanter og bagkanter kunne vi konstatere en del buler og fugttæring, men ikke mere, end at de med mekanisk bearbejdning, kemi, primer og udskiftning af enkelte dele kunne bringes i brugbar stand.

Begge vinger er således blevet behandlet med Bonderite M-CR 33 Aero og Bonderite M-CR 1200 Aero, der, populært sagt, har konserveret vingerne og givet en bedre vedhæftningsevne for den efterfølgende beklædning.

Desværre kunne vingetanken ikke genbruges p.g.a. lidt for store buler og ikke mindst tæring og skamfiling. Heldigvis var en af de tre brugte tanke fra reservedelslageret i bedre stand, så den har nu fået en overhaling og monteret i vingen igen.

Krængrorene måtte vi kassere p.g.a. deformationer og tæring. Også her lykkedes det at finde to brugte fra lageret, der var i noget bedre stand. De er nu renoveret og beklædt og næsten klar til maleren.

Når dette årsskrift udkommer, vil der være lagt lærred på begge vinger, idet vi her medio oktober er i fuld gang med at beklæde den venstre vinge.

Men vi ved også, at der forestår en lang, og måske lidt kedelig proces, med at få syet lærredet fast til ribberne. Her ville det være rart med et par friske sy-piger.

Vingestræbere

Et helt særligt problem er vingestræberne. Vi har undersøgt de oprindelige, der desværre har vist sig for beskadigede til at kunne genbruges.

Det er dog lykkedes at finde fire stræbere, der vil kunne bringes i due-lig stand, bl.a. ved indvendig rensning og oliering. Under alle omstændigheder skal gaffelboltene udskiftes med nye med rullet gevind og ikke drejet som de originale.

Aller helst ville vi anskaffe nye og "se-alede" stræbere, da genbrug af gamle vil betyde, at de hvert andet år skal afmonteres og kontrolleres for tæring. Vi kender således situationen og venter og ser, hvad vores økonomi tillader.

Motor og propel

Motoren er en Continental C 90-8F, der hverken har starter eller generator. Så umiddelbart har det været en ret enkel sag at få den overhalet, idet krumtappen dog har været en tur i byen for at blive rooveret.

Det har været et langvarigt, men omhyggeligt arbejde, så der er ingen tvivl om, at når motoren skal prøvekøres til foråret, vil den gå som en ny.

Propellen skal have en fuld overhaling. Der er en del slitage på forkanterne og et mindre hak i den ene tip. Vores byggekontrollant har dog vurderet, at det ikke er mere, end at vi selv kan løse opgaven. Dette arbejde forventer vi udført i løbet af vinteren.

Instrumenter

Instrumenteringen var i de militære Super Cubs meget enkel, og vi har de instrumenter der skal bruges og stilles krav om. De er p.t. sendt til overhaling hos en instrumentmager, der umiddelbart har vurderet, at alle, på nær kompasset, kan genbruges.

Maling

Når snakken falder på camouflagemønstre og farver er meningerne mange. F.s.v.a. camouflagemønstre har vi dokumentationen i orden i form af Materiel-tjenestens Ingeniørafdelings tegninger fra 1957 tillige med Ole Rossels fine tegninger fra DanMil.

Med valg af farver har det vist sig lidt vanskeligere, idet alle dele på flyet jo er falmet i varierende grad. Men vi har taget udgangspunkt i nogle fine fotos vi har fra Ole Rossel og nogle reservedele, som har været pakket ind og dermed ikke udsat for lys, desuden en farveprøve fra Strut Nordjylland med original indfarvet dope.

Med det som udgangspunkt, har Aalborg Farve og Lak A/S fremstillet nogle polyurethanfarver, som nu skal vurderes og afprøves på nogle lærredsprøver.

Da de to Piper Cups (Y-652 og Y-654) gerne skulle fremstå ens i farverne, samarbejder vi med Strut Nordjylland om denne del af processen.

Nationalitetsmærker og stencils

Som det fremgår ovenfor, har vi godt styr på hvordan flyet har set ud, og dermed også hvad der skal bruges af koder, flynumre og andre udvendige mærker og stencils.

Det samme er for så vidt tilfældet for cockpittet, der jo fra flyets barndom, har mindet om det, man ser på civile Piper Cubs.

Vi er i kontakt med FLYHIS i forsøget på at få afdækket, hvad der evt. måtte ligge på hylderne der. Vi må imidlertid nok se i øjnene, at vi må få fremstillet en del mærker og stencils i byen.

Men vi vil sætte stor pris på, hvis der blandt læserne af dette årsskrift skulle være nogen, der kan hjælpe os på vej.

Hvornår er AZZ flyveklar?

Det spørgsmål har vi fået adskillige gange i det forløbne år. Men vi har at gøre med et gammelt fly, et stykke kulturarv, og gennemsnitsalderen på det lille hold der arbejder på det, er noget nær flyets alder.

Og det er jo parametre, der kan vanskeliggøre et kvalificeret gæt. Men som det fremgår af det foregående, har vi rimelig styr på det resterende arbejde, så vi forudser ikke de store overraskelser.

Et forsigtigt gæt vil derfor være, med papirarbejde og godkendelser på plads, at vi vil se AZZ i luften i andet halvår af 2022.

Sidste nyt:

Ellehammerfonden har bevilget AAA 80.000,- kr. til restaurering af flyet!

Draken Team Karup

v/John Andersen, formand

De seneste snart to år har været præget af Covid-19 over alt i hele Verden. Således også hos os i Draken Team Karup.

Vi har – grundet forsamlingsrestriktionerne – været nødt til at starte 2021 med at aflyse et af vore vigtigste arrangementer nemlig ”**Draken Kurser**” som normalt afholdes medio januar måned.

Vi plejer at mødes med alle de medlemmer der har lyst. Over en god bid brød og en enkelt øl får vi en hyggelig snak om de aktiviteter, som det nye år byder på samt mulighederne for måske at kunne fylde lidt ekstra aktiviteter på det allerede planlagte program.

Det er også her, at medlemmerne kan byde ind med nye ideer og ønsker til fremtidige arrangementer. I stedet for dette hyggelige arrangement måtte vi nøjes med at slide lidt ekstra på de hjemlige lænestole og afvente signaler fra Christiansborg.

Forud for dette aflyste arrangement, var der jo også gået et helt efterår, hvor de af os som normalt mødes på FLYHIS til lidt ”tirsdags nostalgi” og det dermed forbundne sociale samvær havde været hjemsendt.

Hjemsendelsen var begrundet i, at området som vi normalt råder over, var blevet lånt ud til rengøring af mink-inficerede køretøjer og redskaber.

Opdeling i to hold

I forvejen havde vi adskilt håndværkerne ved FLYHIS i to hold. Værkstedsgruppen møder fortsat ind om onsdagen medens Draken Gruppen møder ind om tirsdagen. Denne beslutning blev taget af hensyn til først og fremmest forsamlingsrestriktionerne, dernæst den begrænsede plads i frokoststuen.

Da vi langt om længe endelig kunne begynde - så småt - at starte tirsdagsaktiviteterne op igen, var der jo stadigvæk forsamlingsrestriktioner.

Disse betød, at vi også måtte opdele Draken gruppen i et shelterhold og et værkstedshold, så vi kunne imødekomme de anbefalede forsamlingsstørrelser.

Flytteopgave på Sjælland

Vi har haft nogle af vores folk i Helsingør for at hjælpe med at flytte A-001 som stod på Teknisk Museum til Værløse.

Museet har efter flytning til nye om-

givelser ikke plads til så mange fly som før. Mens Draken Gutterne var i Værløse returnerede AT-160 fra Sverige. Så kunne de jo lige så godt hjælpe med at genmontere yderdeltaer på begge fly efter landevejstransport.

Cockpit på tur

Vi har været inviteret ud et par gange med Gedhus Museets cockpit, første gang til et arrangement til fordel for Danmarks Veteraner på Mors, anden gang til et modelbyggerarrangement i Aarhus

Utæt tank

I Shelter 152 har der været nok at give sig til. Vi har jo igennem lang tid vidst, at AR-113 havde en større brændstoftlækage.

Vi var også rimeligt sikre på, at vi vidste hvor lækagen var, en viden som vi ikke havde det så godt med. Meget tydede nemlig på, at det var en gummisäcktank, som var årsag til miseren. En nærmere undersøgelse viste at den mistanke vi havde, desværre var rigtig.

Nu er gummisäcktanke jo ikke lige det, vi har mest af på lager. Altså måtte vi ty til at kannibalisere (det der på "De-Marsk" hedder at materialeflytte) den ønskede tank fra ét fly til et andet. Det fly der bedst kunne undvære, var A-009.

Da vi ikke har en funktionsdygtig motor til dette stel, valgte vi dette fly som donor. Sheltergruppen begyndte demonteringen af den uanvendelige motor fra A-009 for flere måneder siden.

Normalt vil en sådan operation kunne gennemføres på relativ kort tid, når det er øvede folk der gennemfører arbejdet. Imidlertid har Corona epidemien lagt så mange hindringer i vejen for projektet, at vi først nu kan sætte sidste flueben i kvitteringslisten.

AR-113 har fået sin nye tank, og systemet er gennemtestet for tæthed og fundet i orden. Vi var lidt spændte på, om vi efter demontering, ville være i stand til at finde et hul i den demonterede tank, det viste sig ikke at være så svært.

Vi fandt et hul på størrelse med et stort knappenålshoved – ikke meget, men nok til en større lækage når systemet er under tryk efter opstart.

Drilsk opstart

Nu manglede bare en opstart af den genmonterede motor for at kunne erklæres succes, den forsøgte vi at gennemføre tirsdag den 19. oktober under iagttagelse af diverse forsigtighedsregler.

Når vi starter fly op, har vi altid BOR i beredskab ved flyet, det er meget bertryggende for os med hensyn til brand og mulig forurening ved en eventuel større lækage. Fra os i Draken Team Karup skal lyde en stor tak til BOR fordi I altid er parate til at højne sikkerheden, når vi starter fly op.

En afsluttende pikant krølle på historien er, at AR-113 absolut ikke var samarbejdsvillig den pågældende tirsdag. Lige meget hvor mange af de gammelkendte tricks der blev taget i anvendelse, nægtede "The Queen" at starte.

Der var altså kun én ting at gøre, damen blev rullet tilbage i shelteren og frem kom bøger og diagrammer, en heftig fejlsøgning er nu i gang. Vi er kommet frelst igennem mange forskellige udfordringer og jeg er helt sikker på, at vi også tackler dette problem.

Besøg i Sverige

Vi har gennem lang tid forsøgt at gennemføre to besøg fra Sverige, det ene på Ängelholm Flymuseum og det andet på Swedish Air Force Historic Flight (SwAFHF).

Grundet Corona har der været varierende stadier af nedlukning i Danmark, det samme har gjort sig gældende i Sverige. Sådan har situationen mere eller mindre været det seneste års tid, men det er her på det sidste lykkedes at gennemføre det første af besøgene.

Besøg fra Sverige

Den 25. august havde vi besøg af 23 svenskere som er tilknyttet Ängelholm Flymuseum. Der blev først aflagt besøg i Shelter 152. Her blev det til en lang snak og en hurtig kop kaffe, blandt de besøgende var der et par tidligere Draken piloter, de var næsten ikke til at få op fra cockpittet igen.

Efterfølgende gik turen til Museet i Gedhus hvor staben ved museet gav en fornem rundvisning. Det var et godt møde med engagerede mennesker, der er lige så bidte af fly som vi er. Gæsterne udviste også stor interesse for nogle af varerne i vores webshop, så der er efterfølgende knyttet kontakt til vore leverandører.

Flyvende fra SwAFHF

Tirsdag den 2. oktober var der så besøg af SwAFHF. Et besøg der også har været planlagt til afholdelse en del gange det seneste års tid, men som gang på gang er blevet udsat grundet Corona.

Foto. Kim Zimmermann, lånt fra Facebook

De ankom 2 mand i en SK60, den oprindelige plan var, at de ville ankomme i et Draken fly, men det var desværre ikke muligt, da flyet er til eftersyn. Det er nødvendigt at afvikle eftersyn i vinterperioden, hvor der ikke er air shows.

Vi var meget spændte på deres motiv til at aflægge os en visit, da besøget var på deres foranledning. Vi har allerede fået stor hjælp fra deres side, idet de skaffede os de o-ringe som udskiftningen af tanken på AR-113 krævede.

Vi havde – inden vi kontaktede SwAFHF - forlods indhentet "tilbud" ved en civil leverandør og fået et estimat på 30.000 kroner for pakningerne, et tilbud som vi måtte afslå af økonomiske årsager.

Mange aktiviteter

I det indeværende år, har det været muligt at gennemføre både Draken Meeting og generalforsamling. Samtidig med Draken Meeting afholdt "Helikoptervingen" familiedag.

Vi indgik et samarbejde med dem om, at AT-158 skulle afslutte den sædvanlige køretur med at indgå i deres Static Display, til gengæld fik vi og vores gæster en invitation til at deltage i familiedagen om eftermiddagen. Det var svært populært.

Vores Draken Tour til Hamborg (Miniatur Wunderland og AIRBUS) kunne ligeledes gennemføres som planlagt, hvorimod de planlagte arrangementer før sommerferien alle måtte aflyses.

Vi håber, at det bliver muligt at gennemføre fuldt program i 2022. Vi håber ligeledes, at det bliver muligt at gennemføre Danish Airshow i juni måned.

Domehallen tirsdage

Draken Team Karup skifter opholdssted om tirsdagen. Vi flytter vores afdeling her på FLYHIS fra vores nuværende værksted til Domehallen.

Det betyder, at vi får mere plads at udfolde os på, det er godt, nu hvor vi skal til at påbegynde opbygningen af den gamle Harvard sammen med Harvard Danmark. Det betyder også, at en større reparation på et af vore Draken fly – om nødvendigt - kan foretages her i stedet for i vores shelter, som er lidt af en dybfryser i vinterhalvåret. Kulde og gamle knogler er jo næsten altid en dårlig kombination.

Værkstedsgruppen Karup

v/ Kjeld Hansen, formand

Værkstedsgruppen har kun været på arbejde det halve år på grund af Corona Virus.

Lidt er det da blevet til, vi har fået lavet alt træværk indvendigt i Bedford Træk- kers førerhus. Der er meget der skal laves og udskiftes.

Der er også en del pladearbejde der skal laves, så der er et stykke vej endnu, men man regner med at førerhuset bliver færdig inden jul, så det kan blive malet og derefter blive monteret.

Motoren er blevet total renoveret og den har været startet.

Den "Gloster Meteor Mk.VII" som vi havde stående i Domehallen er hel færdig. Der er kun nogle småting der skal laves, og den er blevet transporteret over i teltet ved Gedhus museet.

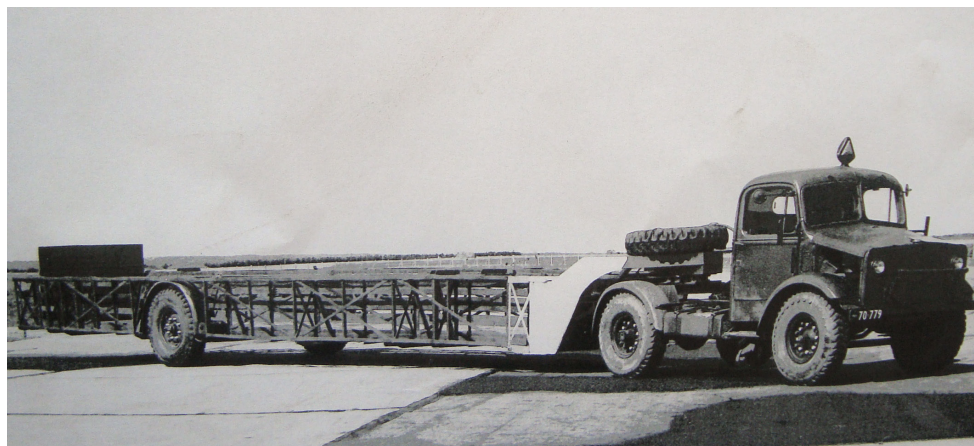
Den RF-84 som står i teltet ved Gedhus museet er også godt på vej, mender er stadig nogle ting der skal laves.

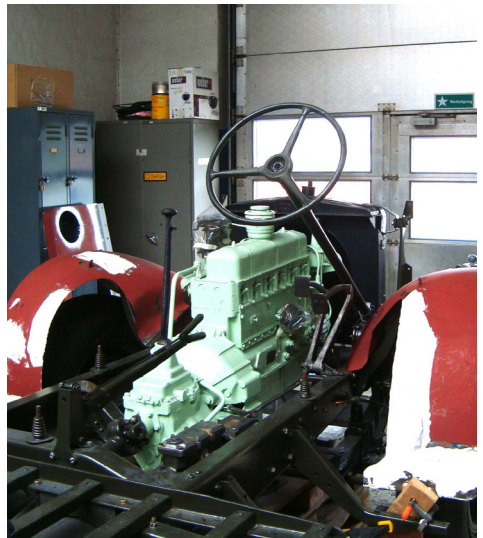
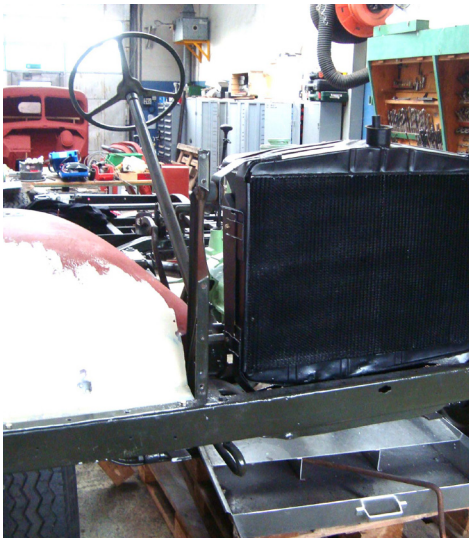
Blandt andet skal droptanke males og sættes på før den er færdig, så er der en stor del stafferinger der skal males på.

Der har ikke været meget med opstilling af F-16, vores team har været ude med den en gang på Flyvestation Tirstrup, vi har nu også fået lavet vores egen værktøjstaske, så vi ikke skal rende og lede efter det der manglede i tasken, der stod i lastbilen.

Vi er stadig opdelt sådan at folk fra Draken Team er derude om tirsdagen, og vi andre fra værkstedsgruppen om onsdagen så vi ikke er for mange samlet.

Harvard Danmark

v/ Jan D. Johansson

Som for så mange andre så har arbejdet været særdeles Corona ramt, hvilket har betydet en markant opbremsning af den fortsatte genopbygning af Harvard 324.

FSN KAR har været lukket indtil for nyligt, så det arbejde der har været udført er primært på de stumper der er delt ud hos de forskellige medlemmer.

Her skal især nævnes indsatsen fra Station Nord, hvor vi nu har en færdig motor, der sådan set bare mangler en Harvard, samt alle ancillaries (magneter, generator osv), som nu er klar til montering.

Udsigten fra en Harvard

Ligeledes har Draken Team Karup været særdeles aktive i.f.m afstripping af kroppen, således at vi nu er klar til små reparationer og primer/maling.

Netop afstrippingen afslørede desværre, som formanden frygtede, at de rundhovede nitter på bagkroppen var slebet under størrelse og derfor skal alle, med undtagelse af én, byttes!

Ærgerligt, men dog ikke umuligt at gennemføre.

Den afstrippede bagkrop, men mange flade nitter desværre

På den mere positive side, fandt vi i den blå avis, af alle steder, et nyt P11 kompas, der manglede fra det oprindelige fly.

Nu kan vi med lidt held, også se i hvilken retning vi flyver!

Mange tak'er

Vi må ikke glemme at nævne den store indsats Pensionisterne i Ålborg har lagt med Harvard 310, faktisk så meget at der nu står en halvfærdig Harvard - stærkt gået svende!

Det hører vi nok mere om i deres beretelse.

Igen skal en stor tak lyde til Draken Team Karup for hjælpen med at flytte til Domehallen, og vi glæder os til at dele den med dem, også selvom de flyver på jetfuel.

Det kommende år vil være fokuseret på at bestykke rørstellet og påbegynde udbygningen af nitter i bagkroppen.

Skulle der nu sidde nogle derude som har lyst til at lave lidt Harvard så siger I bare til!

Alle dele på plads på hylderne i Domehallen på FSN KAR

En stor tak til SSG Henrik Hjorth, hvis hjælp har været uvurderlig gennem året, i særdeleshed fordi vi nu har fået alle delene pakket ind på varme og tørre hylder.

En stor tak til Strut Nordjylland, Team Draken og Pensionisterne på FSN AAL – uden jer var vi ikke kommet langt.

Følg med på www.harvarddanmark.dk eller Harvard Danmark på facebook og meld jer ind i Harvard Danmark.

Alle, uanset erfaring, er meget velkomne!

Glæd jer til at se en ægte "dansk" Harvard i luften!

Pensionistgruppen på FSN Aalborg

v/ Ole M. Andersen (OMA)

Det har også for os i Aalborg været en meget speciel periode. Covid 19 har sat vores aktiviteter på pause i 2020 og først her midt i 2021 er vi kommet i gang igen.

Vi har overholdt de restriktioner der var i forbindelse med COVID-19 og er rigtig glade for at komme i gang igen.

Meteor

Vi er i gang med at klargøre en meteor Mark 7 der har virkelig har behov for en kærlig hånd, men med træ og en gang glasfiber hjælper det.

Harvard

Vores Harvard team har udvist stor entusiasme med at få samlet vores Harvard og stor opfindsomhed med at få de enkelte dele til at passe sammen.

Centerplanet og kroppen på vores Harvard er nu blevet forenet, så den er nu igen på hjul.

Canopyen er monteret, det har fået nyt glas af polycarbonat, der er blevet formet og tilpasset ved opvarmning i en gammel bageovn.

Der er stadig en del montage arbejde tilbage og tilpasning af motorfundamentet. Motoren er klar og nymalet, vi mangler en propel, så hvis der er nogen der ved, hvor der en sådan, så er vi gerne aftager.

Motor til vores Harvard har fået den helt store "makeover" så den på lidt afstand ligner en ny.

Motorstande

Smedene har tilvirket en stand, hvor Harvard motor nr. 2 er monteret, nymalet og klar til udstilling. Ud over denne har de også tilvirket stande til en Catalina motor og en F100 motor.

F-16

F16 teamet har adskilt udstillings F16 flyet på forsvarsmuseet i Aalborg, herefter blev det samlet og udstillet på Flådestation Frederikshavn, i forbindelse med deres åbent hus arrangement.

Flere udstillinger

Vi har i skrivende stund allerede en anmodning om opstilling af F 16 i Aalborg Storcenter i vinterferien 2022.

Det er en opgave som vi synes kunne være en god udfordring. F 16 har tidligere været udstillet der i 2009 med stor succes.

Team Tordenjet Skrydstrup

v/ Poul Larsen

2021 blev i lighed med 2020, præget af Corona'en, vi kom således først i gang med vore onsdagsmøder d. 26. maj, 2021, idet vi naturligvis valgte at efterleve de restriktioner, som gjaldt for FW Skrydstrup.

Årets første møde var afholdelse af den udsatte generalforsamling. Her blev der valgt en ny bestyrelse med ny formand for Team Tordenjet, idet "Stoffer" havde valgt at stoppe som formand. Poul Larsen blev valgt som ny formand for foreningen.

Vi valgte at fortsætte med at mødes i HG. 6, idet det her var muligt at overholde nogle fornuftige afstandskrav, når vi mødes om morgenen til morgenkaffe og den ugentlige briefing af "rigets tilstand."

Igen i år har vi kunnet fejre en 90-års fødselsdag, idet vores instrumentmand "Lasse" d. 28. september, flydte 90 år.

Det blev naturligvis fejret med morgenkaffe i HG. 6. Lasse er også et af vore medlemmer, som har været med i Team Tordenjet helt fra starten i 92.

Team Tordenjet, Arkivgruppen v/ Hans Kristoffer Christensen

Team Tordenjet mangler hænder ligesom vi kunne ønske at vore ansatte på flyvestationen fik et bedre kendskab til vort arbejde.

Det skal der derfor gøres noget ved, så vi har søsat et projekt med "Kasser".

Der blev til formålet fremstillet et stort antal kasser som så skal ud på de enkelte tjenestesteder, så de ansatte kan lægge de effekter som kan have historisk interesse i kasserne til os.

Vi har desuden et lille museum, hvor vi samler alskens historiske effekter fra Flyvevåbnets historie. De fleste af genstandene kommer fra tidligere ansatte.

Vi vil gerne være lidt mere "nutidige" og prøver derfor nu at opsamle historiske genstande direkte fra oprindelsen, nemlig de, der er ansat i dag.

Vi kommer rundt til de fleste enheder og opstiller en kasse (med forlov, naturligvis) som vist på billedet.

Det er vores håb, at alle vil bidrage; tænk på os, når noget skal kasseres. Vi modtager naturligvis også private effekter, som måske ikke er interessant for den enkelte længere, billeder, tekster m.v.

Vi håber lidt på, at der er en person i hver enhed, som vil agere som kontaktperson, så vi ikke behøver at køre rundt og kontrollere, om der er kommet bidrag i kassen.

Børnehaveflyet

Børnehaveflyet, som vi ynder at kalde den gamle F-84. Flyet ankom til København med skib s/s Mormacok, den 22. september 1952. Den 13. oktober 1952 afhentes det, og flyves til Karup. Den 24. oktober 1952 indgår flyet i ESK 725 og 3. august 1955 bliver flyet overdraget til ESK 730.

I august 1962 slettes flyet af FLV-listen med en flyvetid på 2108,50 timer. I 1962 fik Povlsbjerg børnehave så flyet til deres legeplads.

I 2014 Renoveres det igen af medlemmer af Team Tordenjet som også var med til at flytte flyet til Vojens i 1962. Den 1. september 2014 opstilles det i en ny fælles børnehave med navnet "Hulahoppen."

I 2018 blev flyet endnu engang renoveret af Team Tordenjet, idet der var opstået nogle "Farlige huller" i flyet.

2021 blev så året hvor vore kære flygik til skrot efter i alt 69 år i en god sags tjeneste. Et arbejde der blev gjort af vore frivillige, og en stor pose PR i en god sags tjeneste.

Team Tordenjet, Hangargruppen

v/Poul Larsen

F-100

Trods nedlukningen fik vi i hangargruppen en aftale med malerværkstedet på FW om at få malet vores F-100, som inden nedlukningen var blevet klargjort til maling.

En lille gruppe fik bugseret flyet til og fra malerværkstedet, så det nymalede fly var klar til at forsætte klargøringen, når vi atter kunne mødes i hangaren.

I skrivende stund er flyet samlet færdig, idet vi ved nærmere granskning har besluttet, at canopyen skal skiftes til en pænere, uden så mange ridser.

Vi mangler desuden en fangkrog og 2 stk. ammunitionsbokske til kanonerne; men har desværre ikke kunnet finde dem endnu.

Den nye canopy er ved at blive klargjort med polering og maling, så den kan skiftes.

Der resterer således nu kun den sidste beskriftning, inden vi kan melde flyet færdig med 2 stk. M39 kanoner og 4 stk. pylons.

Jordudstyr

På jordudstyrssiden er vores MA-2 også blevet færdig trods store vanskeligheder med at skaffe en ny toppakning.

Med gode forbindelser til en udstationeret kollega i USA lykkes det dog at skaffe den rigtige og motoren kan nu atter køre.

Motorcykler

I motorcykelgruppen er teamet i gang med at renovere en BMW-motorcykel ligesom der pusles om de 3 andre maskiner som løbende vedligeholdes.

Vores Nimbus er kommet tilbage fra Garnisonsmuseet i Haderslev og står nu igen i hangaren.

Pembroke

Vi skal derfor snarest for at besigtige vores næste projekt, en historisk spændende Pembroke idet flyet er et af kun 4 stk. af den specifikke model.

Flyet blev leveret til Flyvevåbnet d. 3. juli 1959

Flyet havde sin sidste flyvning d. 22. december 1970 med flyvetid på i alt 2392:30 timer.

Efter en omtumlet tilværelse overgik flyet til FLYHIS for endelig renovering som 69-697

Tak'er

Igen i år skal der lyde en stor tak til Flyvestationen for stor opbakning til vores arbejde med at bevare historien.

Ligeledes en stor tak til FLYHIS for hjælp og opbakning til vort arbejde

Jagergruppen Stauning

v / Bent Laursen

Gruppen som på nuværende tidspunkt består af 14 personer er i fuld gang med at restaurere en F-84 Thunderjet.

Slutresultatet skal blive en (R)F-84 G Thunderjet, en G model ombygget til en fotoversion med kameraer i en T-33 tip-tank, og et kamera monteret i bunden af forkroppen, derfor den kommer til at blive en (R)F udgave.

Desværre mangler vi det lange rør "Jet pipe" i forlængelse af motoren, så vi må nok i gang med at lave en selv.

Måske nogle ved hvor der ligger en gemt ?....så sig endelig til.

PT. er vi i gang med cockpittet/instrumenter, understellet, katapultsædet, canopyet og motorrummet, samt gun bay access panel over kanonerne, der skal laves nye beslag.

Vi har investeret i en sandblæser, så vi kan rense alle mindre dele for rust / korrosion inden maling.

Danmarks Flymuseum

v / Bent Laursen

Danmarks Flymuseum er kommet godt igennem Corona krisen, vi har stort set haft det samme antal besøgende som de forrige år..ca.25.000 personer.

Det er vi i bestyrelsen yderst tilfredse med.

Flymuseet har brugt en del penge på forbedringer af bygningerne både indendørs og udendørs. Indendørs er vi færdige med at sætte LED/intelligent lys op over alt, en dyr omgang, men også besparende på sigt. Et gulv er blevet repareret og malet.

Udendørs har vi lagt dræn ned rundt om alle bygninger, en løsning som allerede et par måneder efter viste sit værd, hele området er tørt.

Museet får stor ros af gæsterne, de synes museet er pænt og rent, udstillingen er ligeledes pæn og ren, flyene står nypudsede, både de civile som de militære fly.

Gamle fly har nu en gang bedst af at stå indendørs tørt og i ensartet temperatur.

Så Danmarks Flymuseum lever i bedste velgående, og ser lyst på fremtiden, og der for er det også besluttet at vi vil bygge en Rundbuehal mere!

LUFTFORSVARETS VETERANER

v/ H. THUESEN, formand

Museumsudvalg, KKM-udvalg

Stevnsfortet

Som næsten alle andre steder, har fadderne på Stevnsfort naturligvis også mærket Coronaen.

Forårssæsonen plejer at starte først i marts, hvor udstyret bliver trukket ud af vinterhi og klargjort til det store ryk-ind omkring påsketid.

Men ikke i år, årets første fadderdag var lige efter pinse den 25. maj. De to fastansatte "blæksprutter" Lars og Jes, var dog tyvstartet med udpakningen.

De var også næsten blevet færdige med at overdække rampen bag kontrolvognene, det skulle gerne forhindre at slagregnen når ind til køretøjerne. Også nye oplysningsskilte til alle HAWK komponenterne er det blevet til.

Men fadderne behøver ikke kede sig, der er altid noget at tage sig til, LCHR shelterne er noget vi bruger meget tid på, for at holde dem kørende, der er jo ikke eksperthjælp at hente fra HAWK værkstedet eller FMK hovedværksted, hvis det driller.

Ønskesedler

Et nyt projekt, er et ønske fra museet om at forsøge at få en LCHR til at bevæge sig i azimuth og elevation. For at komme i gang, krævede det i første omgang højt lufttryk på accumulator, til det brug rådede eskadrillerne i gamle dage over en "luftvogn" der kunne levere det nødvendige tryk.

Den har vi desværre ikke, men museet har anskaffet en kompressor til formålet. Projektet lykkedes – dog med en mindre hydraulisk utæthed.

Stevnsfort leder, museumsinspektør Iben Bjørnsson, har heller ikke ligget på den lade side. Hun har søgt fonde og skaffet en masse penge til projekter der har været på ønskesedlen i mange år. Vi kan se frem til flere nyheder i indeværende år:

Et nyt telt, dobbelt så stort som vores det gamle, skal bruges til opbevaring af en masse større sager, samt vinteropstaldning af køretøjerne.

Det betyder at det gamle telt primært skal bruges som værksted, men kan også indrettes til "malekabine" ved hjælp af nogle presenninger.

Halvtagene bliver forsynet med et forhæng, der let kan trækkes for hvis vejret er dårligt, samt om vinteren.

Koldkrigsmuseet

Koldkrigsmuseet (KKM) var i weekenden 11. – 12. september at finde på Panzermuseums Øst i Slagelse, hvor vi deltog i Military Days, hvor en række for- eninger fremviste militært isenkram fra Anden Verdenskrig og frem.

KKM-bidrag var et vogntog med nysynet og nyistandsat lastbil, loader og missiltrailer.

Vi havde masser af nysgerrige besøgende - og en lille småkagekonkurrence, hvis man kunne gætte, hvad loaderen er for noget.

KLG-udvalg

Fire LUFTVET veteraner var klar til at præsentere et joint Kontrol og Luftværns Gruppe (KLG) indendørs display i Fly Historisk Samling (FLYHIS) store telt ved Danish Air Show 2020 (DAS 2020) på Flyvestation Karup.

Dette med film, diverse K&V og HAWK hardware og plancher. Desværre blev DAS 2020 Corona ramt.

Også DAS 2021, som var planlagt til 20. juni 2021, blev Corona ramt. De fire KLG-kustoder har meddelt FLYHIS, at de er parate til at tage en tørn mere!

Arrangementsudvalg

Vores sociale aktiviteter bød kun på 2 arrangementer i perioden grundet Corona pandemien.

Generalforsamlingen 2021, som skulle have været afholdt den 12. marts, blev i stedet afholdt den 2. juli i Eskadrille 543 gamle administrationsbygning på Stevns.

"Mad og Ro", en ny pop up cafe` på stedet, sørgede for gule ærter, flæsk og pølser hertil naturligvis øl/vand og snaps, samt til dessert hjemmelavet is.

Der var god tilslutning til et hyggeligt arrangement.

Samme sted blev årets Høstfest den 4. september afholdt. Denne gang med grillede bøffer med små bagte kartofler, salat og brød bagt i stenovn, chokolade roulade og hjemmelavet is, samt kaffe og kage.

Dokumentationsudvalg

Arkivet har trods Coronaen fungeret som sædvanlig med møder på tirsdage afbrudt af ferie mv.

Registrering af billeder, dokumenter og bøger er blevet og bliver fortsat udført et stykke tid fremover, som følge af materialets mængde.

Der er blevet ajourført LUFTVET folder og LUFTVETs hjemmesider, der består af Kontrol- og Luftforsvar Gruppens historiske galleri og LUFTVETs hjemmeside.

Gedhusmuseet.

v/ Poul Hjorth

Vi er alle sammen trætte af at høre om Corona. Virussen er desværre ikke træt! Så vi har måttet holde lukket for besøgende i hele sæsonen, da vi ikke har kunnet overholde myndighedernes retningslinjer for Covid-19.

På den positive side har vi kunnet mødes ganske få medlemmer af bestyrelsen og venner og arbejde med vores udstillinger mm.

Republic RF-84F Thunderflash "C-581" er efter mange år udendørs ved at nærme sig enden på restaurering og opmaling.

Per Ørum og Tom Nielsen er i gang med detaljerne efter Ole Rossels meget detaljerede tegninger. Den skal så forblive indendørs i vores hangartelt.

Fly kan som bekendt ikke stå udendørs i Danmark uden at forfalde og forsvinde, så hovederne er virkelig lagt i blød for at få mest muligt ud af pladsen i hangarteltet.

Queen Mary flytransporter med F-84G

Fly på hovedvejen. Takket være Hovedvagten og andre hjælpere var vejen kun spærret et par minutter.

Der bakses med at få foldet den ene vinge på Meteoren

Blicheregnens Museum i Thorning har lavet en udstilling om Kjellerupegnen under Besættelsen. Vi har hjulpet med effekter og oplysninger.

I forbindelse med Flyvevåbnets 70'års fødselsdag 1. oktober har vi hjulpet Karup Lokalhistoriske Samling med deres udstilling på Karup Bibliotek.

Ved at tage et par "brikker" ud og flytte rundt på millimeterpapir skulle der være plads til RF-84F'eren, Gloster Meteor Mk. VIII "491", en adskilt F-84G på "Queen Mary" flytransporteren og Ginge og Rosenbauer crashtendere samt luftfyret "Læbestiften" og "Karavanen", det mobile kontrolltårn.

Plancherne i "Tidslinjen" er blevet opdateret med billeder og historier fra 2014 til 2020 til Danish Airshow. Det blev jo også aflyst, så vi glæder os til at se dem i 2022.

Bestyrelsen har arbejdet med tiltrængte opdateringer af billedudstillinger og andre, som i mange tilfælde går tilbage til Museets åbning. Originale billeder er taget ned og erstattet med kopier.

Som "Leder af FLYHIS" kan det indebære manuelt arbejde!

Strut Nordjylland

v/ Steen Lee Christensen (LEE)

Starten af året 2021 lignede på mange måder de tidligere år, gråvejr og regn, så det blev mere til arbejde i hangaren end flyvning. Men der var nu også en del at tage fat på.

I foråret, når det er blevet lidt lunere i hangaren, går arbejdet i gang med det årlige eftersyn på vores fly.

Det er en grundig gennemgang af stel, hjul, instrumenter og Flight Controls, og naturligvis olieskift og smøring med mere.

Dette forløb stort set problemfrit igen i år.

O-619 KZ VII (OY-ATM)

Lærken er et pragteksemplar der bare flyver og flyver uden de store problemer. I år har vi skiftet et laderelæ og en slange til det ene hjul, som var punkteret.

Der har været en del problemer med vores ældre radio, så vi krøb til korset og købte en af de nye 8.33 kHz radioer. Så nu er den fremtidssikret.

O-613 KZ III Replica (OY-DZE)

I sidste års blad skrev vi, at vi håbede at få vores ny-restaurerede KZ III i luften i 2021.

Den 11. maj kravlede Knud Johansen og jeg selv om bord, og kørte ud på bane 26R i Aalborg lufthavn.

Efter et par High Speed Taxi ture, gav vi fuld gas. Hurtigt forlod O-613 banen og steg flot op i luften for første gang.

Når man første gang flyver et fly, som ikke har været luftdygtigt i ca. 45 år, er det med en spændt følelse om, hvordan den nu vil opføre sig.

Kører motoren jævnt, er vinger og ror rigget rigtigt, flyver den koordineret, opfører den sig som en vildhest, eller som en godmodig og venlig islænder.

Ret hurtigt fandt vi ud af at den ikke havde nogen nykker, men faktisk fløj rigtig pænt. Ja faktisk kiggede vi undrende på hinanden, idet den fløj som vi kun turde håbe på.

Jeg slap kontrollerne og O-613 fløj bare videre, ikke noget med at tage en vinge eller på anden måde kræve opmærksomhed.

En sand fornøjelse. Jeg er sikker på, at vi kommer til at få mange dejlige flyvninger med den fremover.

Chipmunk (OY-DHJ)

Radioen i Chipmunken begyndte at give lidt problemer, så den har vi også valgt at udskifte til en ny.

Det krævede en del arbejde nede i det smalle forreste cockpit, for at få den installeret. Samtidigt blev en-coder til transponderen også skiftet ud, da den havde en tendens med at vise at flyet lå højere end hvad det faktisk gjorde.

Sokol M-1C (OY-DLF)

Da Lars Søe gik på pension fra FLYHIS lovede vi at hjælpe ham med at beklæde og male hans Sokol.

I foråret gik vi i gang med at lægge lærred på ror og krop. Da det arbejde var færdigt, gik vi i gang med at male vingerne og derefter kroppen.

Bemaling af vingerne gav en del problemer da typen af maling, og vores malersprøjtes arbejdstryk, ikke var hensigtsmæssigt. Men det lykkedes til slut at finde fidusen, og OY-DLF blev faktisk ganske flot.

Sokol har igen forladt vores hangar, så der nu er plads til næste projekt.

Y-652 Piper Super Cub L-18C (OY-AZR)

Nu hvor vi har fået lidt mere plads i hangaren, går vi i gang med at restaurere vores Super Cub.

Vi har netop oprettet en byggesag ved KZ og V, og første skridt bliver at fjerne det gamle bomuldslæred, som er 70 år gammelt.

Herefter skal vi undersøge rørstel for korrosion, samt den generelle stand. Det samme kommer til at ske med vingerne.

Hvis ikke vi finder for meget "arbejde" med dette håber vi på at få den flyvende indenfor fem år, måske før.

Ud over arbejdet med vores egne, og Lars Søes fly, er vi også i gang med at hjælpe Harvard Danmark med småopgaver, primært lærredsarbejde.

Så vi kan se frem til også i 2022 at være fuldt beskæftiget i hangaren.

www.flyhis.dk